

Omilia Sf. Proclu al Constantinopolului la Botezul Domnului

1. Hristos S-a arătat în lume și lumea cea fără de podoabă a împodobit-o, a luat păcatul lumii și pe dușmanul lumii a surpat. A sfințit izvoarele apelor și a luminat sufletele oamenilor. A împletit minuni la minuni și mai mari. Căci astăzi pământul și marea s-au împărtășit de harul Mântuitorului și întreaga lume s-a umplut de veselie. Și sărbătoarea de astăzi s-a arătat mai mare decât cea dinainte prin mărimea minunilor. Căci în sărbătoarea dinainte, a Nașterii Mântuitorului, pământul s-a bucurat, purtând în iesle pe Stăpânul tuturor. Iar în sărbătoarea de astăzi, a Botezului, marea s-a veselit foarte. Dar s-a veselit fiindcă prin Iordan s-a împărtășit de binecuvântările sfințirii. La sărbătoarea dinainte, s-a arătat un prunc nedesăvârșit, Care nedesăvârșirea noastră o a închipuit. Iar în sărbătoarea de astăzi bărbat desăvârșit se vede, arătându-l pe Cel desăvârșit din Cel desăvârșit. Atunci o stea, strălucind la Răsărit, l-a vestit pe Cel născut. Iar acum Însuși Tatăl Ce L-a născut mărturisește de sus pentru Cel botezat. Atunci magii de la Răsărit, călătorind, I-au adus daruri ca unui rege. Acum, îngerii din cer străjuind, Îi aduc cuvenită slujire ca unui Dumnezeu. Atunci era legat în scutece cu legători, acum dezleagă lanțul păcatelor. Atunci Împăratul îmbrăca mantia trupului, acum izvorul îmbracă fluviu.

2. . Veniți, așadar, vedeți minune străină, pe soarele dreptății spălându-Se-n Iordan și focul în apă botezându-Se și pe Dumnezeu sfințindu-Se de către om. Astăzi toată făptura cântând strigă: *Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*^[1]. *Binecuvântat este Cel ce vine în toată vremea*. Căci nu a venit acum pentru prima dată. *Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*. Cel ce a venit proniator la făpturi, Cel ce ține fără să cadă înălțimea cerului, Cel ce conduce cu iscusință căile soarelui, Cel ce neamestecat comandă legiuni de stele, Cel ce temperează potrivit văzduhurile, Cel ce încălzește iarăși văile pământului spre rodire, Cel ce țarmurește marea cea înspumată cu nisipul mărunț, Cel ce scoate izvoare din adânc în chip nevăzut, Cel ce călăuzește

nerătăcit cursurile râurilor, toate acestea văzându-le zicem: *Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*. Cine este acesta? Spune luminat o, fericite David! „Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă.”[2] Dar nu numai profetul David, ci și Pavel Apostolul, mărturisind pentru El, spune: „Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, învățându-ne pe noi.”[3] Nu doar unora, ci tuturor. Căci tuturor și iudeilor, și elinilor se dăruiește mântuirea prin botez, punând înaintea botezului ca binefacere de obște.

3. Veniți vedeți străin potop de ape mult mai bun decât cel văzut în vremea lui Noe. Atunci apa potopului a ucis firea omenească, acum apa botezului, prin Cel ce Se botează, pe muritori îi înviază. Atunci Noe din lemn nestricăcios a construit arca. Acum Hristos, Noe inteligibil, din Maria cea fără prihană, arcă trupului și-a pregătit. Atunci Noe a uns arca pe dinafară cu smoală, acum Hristos a întărit arca trupului prin tăria credinței. Atunci un porumbel ducând o ramură de măslin, închipuind buna mireasmă a Stăpânului Hristos, acum Duhul Sfânt, apărând în chip de porumbel, îl arată pe Domnul cel milostiv. Dar mă uimește înălțimea smereniei Domnului, fiindcă nu a fost de ajuns că Cel desăvârșit din Cel desăvârșit a fost născut prunc din fecioară. Nu a fost de ajuns că Cel de un tron cu Tatăl a luat chip de rob, ci, ca un păcătos, a venit la botez. Dar să nu fie ca această binefacere de obște să fie spre smintirea celor ce ascultă. Căci Se botează Stăpânul tuturor, Hristos, nu fiindcă are nevoie de curățire, ci în două moduri rânduind cele spre folosul nostru. Pentru ca și apelor să li se dăruiască harul sfințitor, și ca să încurajeze pe orice om să se boteze.

4. „A venit zice Iisus din Galileea la Iordan către Ioan, ca să Se boteze de către el.”[4] Ce erau cele săvârșite atunci, fraților? Cu neputință de cugetat, căci cele văzute erau mai presus de ochii omenești. Se cutremură mintea, limba se retrage în gură neîndrăznind să grăiască cele de negrăit. Când a văzut Ioan pe Stăpânul venind către el a fost cuprins de multă luptă în inimă: căzându-I la picioare și închinându-se și îmbrățișându-I picioarele, rugându-se zicea: De ce mă silești, o, Atotputernice, pe mine, cel neputincios, să fac cele mai presus de putere? Să fac acestea nu pot. Cum voi îndrăzni să Te botez pe Tine? De când oare focul de iarbă este curățit? De când noroiul spală izvorul? Cum voi boteza pe Judecătorul, eu, cel vinovat. Cum Te voi boteza pe Tine, Stăpâne? Prihană nu

văd întru Tine. Blestemului lui Adam nu ești supus. Păcat n-ai săvârșit. De Te-ai și pogorât, nu ai păcătuit. Ce faci, Doamne, de mă silești să fac ceea ce este mai presus de puterea mea? Căci niciodată nu am îndrăznit a face nimic spre supărarea Ta. Ca un rob iubitor de stăpân de mai înainte am cunoscut venirea Ta. Încă fiind în pânțece, am împrumutat limba maicii mele și Te-am propovăduit pe Tine Dumnezeuul lumii. Toate le-am pregătit pentru întâmpinarea Ta.

5. Spune mie, Stăpâne, cum va răbda soarele văzând pe Stăpânul tuturor insultat de robul îndrăzneț și nu-l va arde-ndată, ca pe Sodomiteni, cu mărgăritarele lui înfocate[5]? Cum va răbda pământul văzându-L pe Cel ce sfințește pe îngeri botezându-Se de către un om păcătos și nu mă va înghiți îndată, deschizându-și gura, ca pe Datan și Aviron[6]? Cum Te voi boteza pe Tine, Stăpâne, Care nu Te-ai însoțit cu întinăciunile de la naștere? Din pânțece fără prihană ai ieșit rod fără sămânță. Cum așadar eu, om necurat, voi curăța pe Dumnezeu, pe Dumnezeu, Cel fără de păcat. „Eu am trebuință să fiu botezat de Tine și Tu vii la mine”[7]? Botezător m-ai trimis pe mine, Stăpâne, nu am fost neascultător poruncii Tale. Căci pe toți îndemnându-i la botez ziceam: *Mărturisiți-vă Domnului că este bun*[8]. Căci Cel ce vine nu este aspru, ci bun și din Cel bun S-a născut Fiul. Nu arătând bunătate pentru puțină vreme și apoi îndată schimbându-Se, ci „În veac este mila Lui.”[9] Și fiindcă nemăsurată este mila Lui, pentru aceea puterile cerești, laudându-L, ziceau: *Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Dumnezeu este Domnul și S-au arătat nouă.*[10] S-a arătat soarele dreptății și întunericul necunoștinței s-a risipit. S-a arătat păstorul cel ceresc și a depărtat lupii diavolului de turma cea bună. S-a arătat Fiul Tatălui Cel Unul născut și prin botez a dăruit credincioșilor înfierea. S-a arătat viața tuturor și cu moartea omorând moartea, ca un Nemuritor i-a învrednicit de viață pe cei muritori.

6. Dar după ce acestea au fost săvârșite astfel, Tatăl, bucurându-Se de înălțimea smereniei Fiului, în chip nemaivăzut, a despărțit ușile cerului și a rostit cuvânt tunător, plin de dragostea părintească: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit.”[11] Și ca să nu greșească mintea ascultătorilor între botezător și Cel botezat,

vine Duhul Sfânt în chip de porumbel arătând pe cel botezat și mărturisind că Lui este slava și puterea în vecii vecilor. Amin.

Traducere din greaca veche: Parascheva Grigoriu

[1] Ps. 117:26

[2] Ps. 117:27.

[3] Tit, 2:11.

[4] Mt. 3:13.

[5] Fac. 19:24.

[6] Num. 16:51

[7] Mt. 3:14.

[8] Ps. 105:1.

[9] Ps. 105:1.

[10] Ps. 107:26.

[11] Mt. 3:17.
